

29 NOV 2010

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Justis- og politidepartementet
Merethe Rein
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår ref.
10/1660-2-SIG

Deres ref.
201003185-/MER

Dato:
25.11.2010

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL NY VAKTVIRKSOMHETSFORSKRIFT

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til høringsbrev av 10. september 2010 om forslag til ny vaktvirksomhetsforskrift.

Ombudet støtter forslagene som fremgår av høringsnotatet, og vil særlig knytte kommentarer til høringsnotatet kapittel 4 "Krav til utdanning – kvalitativ heving av nivået".

I høringsnotatets pkt 4.4.3 fremgår følgende:

"Likestillings- og diskrimineringsombudet har påpekt at kjennskap til de begrensninger diskrimineringslovgivningen oppstiller for den enkelte ordensvaktens skjønnsutøvelse er helt sentrale, og skriver i brev 20. november 2009 at ombudet mener å ha belegg for å legge til grunn at utestedsdiskriminering på grunn av særlig etnisitet/hudfarge og nedsatt funksjonsevne foregår i et omfang ombudet ikke kan overse."

I dag har vi et enda bedre grunnlag for å si at diskriminering på utesteder er et problem.

I løpet av 2010 har ombudet konkludert med etnisk diskriminering på utesteder i sju saker. Seks av utestedene ble klaget inn for ombudet på bakgrunn av parvis testing

utført av Næringsetaten i Oslo kommune.¹ Et utested ble klaget inn på bakgrunn av parvis testing utført av Antirasistisk senter. Antirasistisk senter har også gjennomført 10 andre parvise tester hvor testpersonene med etnisk minoritetsbakgrunn ble avvist på seks av stedene.

I de sju sakene ombudet behandlet var den vanligste avvisningsgrunnen at personene med etnisk minoritetsbakgrunn ikke stod på gjesteliste eller at det var et lukket arrangement. Andre avvisningsgrunner var alder eller feil bekledning. Ombudets uttalelser kan leses her.²

Ombudets uttalelser har blitt fulgt opp i en artikkelserie i Dagbladet³ hvor utestedseiere åpent forteller at de ikke vil ha for mange gjester med etnisk minoritetsbakgrunn fordi:

”Det noen kaller rasisme kan også kalles realisme. Jeg sier ikke at det er rett, men dessverre er det slik. Slipper man inn alle, så blir det baluba [...]”

”Også [x] ser det som viktig å begrense andelen nordmenn med utenlandsk bakgrunn på utestedene han driver. Ellers går det raskt utover fortjenesten, mener han. [...] - Har man rykte for å være «utlendingsted», så er det kroken på døra. Dette er ren fakta, slik agerer folk som skal på byen.”

Av tall fra SSB fremgår det også at litt over halvparten av innvandrerne i Norge har opplevd diskriminering på ett eller flere områder, herunder på utesteder.⁴

I tillegg til etnisk diskriminering viser en undersøkelse fra Norges Handikapforbund (NHF) at hvert sjettede NHF-medlem har opplevd å bli nektet servering eller oversett på serveringssted på grunn av sin funksjonsnedsettelse.⁵

Ombudet har også blitt kontaktet av ordensvakter/selskaper som forteller at de blir instruert i å avvise gjester på grunn av etnisitet mv., og at de mister oppdrag dersom de ikke retter seg etter utestedenes instruksjoner.

Samlet sett mener ombudet dette viser at diskriminering på utesteder er et problem, og at det må iverksettes tiltak for å bekjempe det. På bakgrunn av dette støtter

¹ Rapport om parvis testing fra Næringsetaten i Oslo kommune:
<http://www.naringssetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/n%C3%A6ringsetaten%20%28NAE%29/Internett%20%28NAE%29/Dokumenter/Kontrollvirksomhet/Prosjekt%20mot%20etnisk%20diskriminering%20i%20utelivet.pdf>

² <http://www.ldo.no/no/Klagesaker/Grunnlag-etnisitet/>

³ Se for eksempel:

<http://www.dagbladet.no/2010/11/23/nyheter/utelivsbransjen/uteliv/innenriks/14362158/>

⁴ http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2009-12-14-01.html

⁵ <http://www.nhf.no/index.asp?id=62941>

ombudet forslaget om en standardisert grunn- og tilleggsutdanning for ordensvakter, hvor kunnskap om diskrimineringslovgivningen bør være en obligatorisk del. I opplæringen bør ordensvaktene få opplæring i diskrimineringsvernet; hva er diskriminering, hvilke grupper har vern, forbud mot instruks mv. For ombudet er det viktig å understreke at opplæringen må knyttes til så vel det sivilrettslige som det strafferettslige vernet mot diskriminering.

Av høringsnotatet fremgår det at det bør nedsettes en arbeidsgruppe med relevante aktører som kan arbeide videre med detaljeringen av opplæringsprogram og læreplaner. Vi mener at ombudet naturlig hører hjemme i en slik arbeidsgruppe.

Krav til opplæring i diskrimineringslovgivningen for ordensvakter vil etter ombudets vurdering være et skritt i riktig retning for å motvirke diskriminering på utesteder. En opplæring av ordensvakter vil imidlertid ikke være nok for å komme problemet til livs. Det må stilles krav om at eiere av utesteder har kjennskap til den sivilrettslige og strafferettslige diskrimineringslovgivningen. Kunnskap om den sivilrettslige diskrimineringslovgivningen bør derfor inn som en del av pensum for kunnskapsprøven.

I tillegg må både politi, skjenkemyndigheter og andre relevante aktører ha fokus på diskriminering i utelivet, slik at for eksempel inndragningshjemmelen i alkoholloven § 1-8 ikke fremstår som en ren papirbestemmelse.

Med vennlig hilsen

Sunniva Ørstavik

likestillings- og diskrimineringsombud

Stian Sigurdson

seniorrådgiver